

Gençlik, insanın geleceğinin temelidir, gençlik de toplumun geleceğinin teminatıdır. Temiz ve kişilikli bir gençliğe sahip olanlar, kâmil insan olmanın temelini atmışlar demektir. İyi bir gençliğe sahip olmayanlar, iyi bir alt yapıya sahip değiller demektir. Böylesi ileriki yaşlarında düzelmiş olsalar bile, gençlik dönemlerinde yaşadıkları kötü tecrübeler, onların olgunluk dönemleri etkiler. Bu yüzden pek çok insan, geçmişe dönük pişmanlıklar içerisinde olur.

En kâmil insanlar arasından seçilen peygamberler, her bakımdan temiz bir çocukluk ve gençlik dönemlerine sahiptirler. Onlar, seçilmiş insanlardır. Yüce Allah, onları pek çok insanın arasından seçip görevlendirmiştir. Peygamberlik Allah vergisidir, ama peygamberlikle görevlendirilenler de seçilmeyi hak etmiş kimselerdir. Peygamberler, günahattan korunmuş ma'sûm kimselerdir. Onların peygamber olmadan önce, günahlardan korunmuş olup olmadıkları tartışılmış olsa bile, genellikle peygamberler temiz bir geçmişe ve gençlik dönemine sahip kimselerdir.

Son peygamber Hz. Muhammed aleyhisselam da yaşadığı tertemiz çocukluk ve gençlik dönemleri ile her zamanın gençlerine en güzel örnektir. Üstelik O, yetim ve öksüz büyümesine rağmen kirli toplumda temiz kalabilen bir gençtir. Yaşadığı toplumda her çeşit günah, pek çok insan tarafından işlendiği halde, O bunlardan kendini korumasını bilmiştir. Kaynaklarımız, onun gençlik dönemi ile ilgili şu bilgilerle doludur:

Peygamberimiz, yetişkinlik çağına kadar mertlik ve insanlıkta kavminin en üstünü, ahlakça en güzeli, komşuluk haklarını en fazla gözeteni, doğru sözlülükte en başta geleni, eminlik ve güvenilirlikte en büyüğü, kötülükten en uzak olanı idi. Bunun için kendisine kavmi arasında el-Emîn/yani güvenilir kişi, güven veren insan denirdi.[1]

O, peygamber olmadan önce de ne puta tapmış, ne içki içmiş, ne de putlar için yapılan şenlik ve törenlere katılmış, ne de putlar adına kesilen etlerden yemiştir. O, bu gerçeği şöyle anlatır: Ben, kitap ve iman ne olduğunu bilmezken bile, Kureyşlilerin küfür üzerinde bulduklarını bilmekten uzak kalmışımdır.[2] Nitekim O peygamber olduktan sonra, insanları tevhide ve ahlakî güzelliklere çağırınca, geçmişi ile ilgili bir itirazla karşılaşmamıştır. Hiçbir kimse, bugün sen bunları bize söylüyorsun, ama düne kadar onları sen de işlemiştindiyememiştir.

Onun bu tertemiz geçmişi Kur'ân'da şöyle ifade edilmiştir: "Ben bundan önce bir ömür boyu içinizde durmuştum. Hâla akıl erdiremiyor musunuz?"[3] Ben peygamber olmadan önce kırk yıl aranızda yaşadım. Siz benim doğruluğumu, dürüstlüğümü, emanete hıyanet etmeyişimi,

ümmiliğimi biliyorsunuz. Ben gençliğimde hiç Allah'a isyan etmedim, putlara tapmadım, asla yalan söylemedim, hiç aldatmadım... Şimdi siz benden, böyle bir şeyi yapmamı nasıl istersiniz?[4]

Onun sahip olduğu güzelliklerini anlatan Kur'ân ayetlerinin biri de şöyledir:

“Gerçekten sen büyük bir ahlak üzeresin.”[5] Fatiha ve Alak suresinden sonra üçüncü sırada inen Kalem suresinin bu ayeti, onun Kur'ân öncesi sahip olduğu güzelliklerini açık bir şekilde tescil etmektedir. Çünkü bu tespit yapıldığında henüz onun tüm hayatını kuşatan Kur'ân ayetleri inmemiştir. Ama O, büyük bir ahlak üzere bulunuyordu. Daha sonra Onun Kur'ân'la daha da olgunlaşan ahlakî kişiliğini eşi Hz. Ayşe şöyle özetlemiştir:“Onun ahlakı Kur'ân'dı.”[6]

Hangi ortamda yaşarsa yaşasın Müslüman gidişata seyirci kalmaz. Gündemi yakından takip eder. Gidişat, iyi ise, ona destek olur ve onun daha iyi bir şekilde devam etmesi için gayret eder; kötü ise onu düzeltmek için çalışır. Peygamberimiz, henüz peygamber olmadan önce Mekke'de yaşanan haksızlıklara dur demek için kurulan erdemliler hareketinin aktif bir üyesi olarak kötü gidişata dur demek için seferber olmuştu.

Mekkelilerden ve oraya dışardan gelenlerden haksızlığa uğramış her kim olursa olsun mazlumun hakkını geri almak, zalime karşı mazluma yardım etmek, zayıfın hakkını güçlüden, garibini hakkını yerliden almak ve adaleti aralarında hâkim kılmak üzere kurulan Hılfu'l-Fudul hareketine katılmıştır. Daha sonra da Ben ona İslam döneminde de çağrılısam mutlaka icabet ederim buyurmuştur.[7]

Peygamber olmadan önce ticaret ortaklığı yaptığı Sâip b. Ebî Sâip, Mekke fethinde Müslüman olarak Peygamberimizin huzuruna geldiğinde şunları söylemiştir: Sen benim ortağımydın ve ne iyi ortakydın![8]

Hız Hatice ile evlenirken nikâh merasiminde söz alan amcası Ebû Talip henüz yirmi beş yaşındaki yeğenini şöyle tanımlıyordu: “Doğrusu Muhammed, Kureys'in hiçbir gencine benzemeyen, onlardan hiçbirleriyle bir tutulamayan bir gençtir. Çünkü o, şeref, asalet, erdem ve akıl bakımından onlardan ayrılır.”[9]

Azatlısı olan Zeyd'e sen bizim kardeşimiz ve azatlımızsın diye iltifat ederdi. Zeyd ise onda gördüğü güzellikleri şöyle anlatmıştı: Yemin ederim ki, ben sana hiç kimseyi tercih etmem. Sen bana, hem annem hem de babam makamındasın... Ben onda öyle şeyler gördüm ki, babamı bile ona tercih etmem, ben ondan hiçbir zaman ayrılmayacağım.[10]

Otuz beş yaşlarında iken Ka'be tamir edilmiş ve Hacerü'l-Esved'in yerine konulmasında Mekkeliler arasında anlaşmazlık çıkmıştı. Sonunda mescidin kapısından ilk giren kişinin hakemliğine razı olma konusunda anlaşmışlardı. O kişinin Hz. Muhammed olduğunu görünce şöyle bağırışmışlardı: "Bu güvenilir kişidir. Bu Abdullah oğlu Muhammed'dir. Onun vereceği karara razıyız!"[11]

Kendisine ilk vahiy geldiğinde, gördüğü manzara karşısında endişelenip korkuya kapılan Hz. Peygambere vefakar ve fedakar eşi Hz. Hatice şöyle diyordu: "Sen rahat ol, üzülme. Allah'a yemin ederim ki, Allah seni asla utandırmayacak, ele güne rezil etmeyecektir. Çünkü sen, akrabalık bağlarını gözetirsin. Hep doğru söylersin. Emanete hıyanet etmezsin. Sıkıntılara katlanmasını bilirsin, güçsüzlerin elinden tutarsın. Misafir ağırlamayı seversin. Zor durumda kalan mağdurların hakkını korumak için onlara yardım edersin."[12]

Onun sahip olduğu bu güzellikler, düşmanları tarafından bile teslim edilmişti. Rum Kayseri Heraklius, elçi olarak huzurunda bulunan, o zaman müşriklerin önde gelenlerinden olan Ebu Süfyan'a Peygamberimizin özellikleri ile ilgili sorular sormuş ve aralarında şöyle bir diyalog geçmişti:

-Bundan önce, onun hiç yalan söylediğine tanık oldunuz mu?

-Hayır, asla böyle bir şeye tanık olmadık.

-İnsanlara yalan söylemeyen, vallahi Allah'a yalan söylemez![13]

Habeşistan'a hicret eden Cafer b. Ebî Talib de Necaşî'nin huzurunda şunları söylemişti: "Ey Kral! Allah içimizden, aramızda yaşadığı kırk yıl doğruluğu, dürüstlüğü, asaleti, emanete riayetkarlığı ile tanıdığımız bir kimseyi peygamber gönderdi..."[14]

PEYGAMBERİMİZİN GENÇLİĞE VERDİĞİ ÖNEM

Kendisi mükemmel bir gençlik dönemi yaşamış olan Peygamberimiz, gençlere büyük önem vermiş, onları hep iyiye, güzele yönlendirmiş; ilk Müslüman gençlerden mükemmel şahsiyetler yetiştirdikten sonra gencecik yaşta onları büyük görevlere getirerek onura etmiştir. Onun konu ile ilgili hadislerinden bir kısmı şöyledir:

“Yedi sınıf insan vardır ki, Allah onları, hiçbir korumanın olmadığı bir günde, kendi koruması altında gölgelendirecektir: Adâletli idareci, Allah’a ibadette yetişen genç..”[15]

“Şüphesiz ki Allah tövbe eden genci sever.”

“Şüphesiz ki Allah gençliğini Allah’a taatle geçinen gençleri sever.”[16]

“Gençlerinizin en hayırlısı ihtiyarlarınıza benzeyenleri, ihtiyarlarınızın en şerlisi ise, gençlerinize özenenleridir.”[17]

“Gençler! Geceleri uyanık olmaya bakın. Hiç şüphesiz hayır hep gençliktedir.”[18]

Gerçekten de, gençlik enerjinin heyecanın en yoğun olduğu bir dönemdir. Güzel şeyler, en güzel bir biçimde gençlikte yapılır. İman genç ve dinç gönüllerde gür bir biçimde yeşerir. Amel, o dinç bedenlerde en güzel örneklerini verir. Hayırlar genç sahipleriyle dinamik ve şen olurlar. Bu yüzden ibadet te gençlikte, kabahat de gençliktedenilmiştir. Ama müslümana her zaman yakışan, ibadettir kabahat değil. Kabahat ise, işlenmeğe ve denenmeye değmez. İbadet gençliğe değer kazandırırken, kabahat onu yer, bitirir.

Peygamberimiz gençlere verdiği değeri, onların liyakatlılarını en yetkin görevlere getirerek tescil ediyordu. Bir kaç örnek verecek olursak: Peygamberimiz, Bedir savaşında henüz 21-22 yaşlarında bulunan Hz.Ali’yi sancaktar yapmış; Tebuk gazvesinde Neccaroğulları sancağını 20 yaşında bulunan Zeyd b. Sabit’e vermiş; kırk bin kişilik büyük bir orduya henüz 18 yaşında

bulunan Üsame b. Zeyd'i komutan olarak atamış; 21 yaşındaki Muaz b. Cebel'i kadı olarak Yemen'e göndermişti.

O, gençlere o kadar değer ve önem vermişti ki, müşrikler onun gençlerle oturup kalkmasını yadırgamaktaydılar. Bir defasında yanında Habbab, Suhayb, Bilal ve Ammar varken Kureyş ekâbirleri ona gelip şöyle dediler: "Ey Muhammed! Sen bunlara mı razısın? Demek Allah, aramızdan bunlara mı lütfetti? Şimdi biz, onlara mı tabi olacağız? Kov onları yanından, belki o zaman sana uyabiliriz!" IBizim için onlardan ayrı bir oturum yap. Senin yanına Arap heyetleri geldiğinde biz bu çoluk çocuktan utanıyoruz. Bari biz yanına gelince onlardan uzaklaş. Biz gittikten sonra istersen onlarla otur." Peygamberimiz onların bu teklifini kabul eder gibi olunca da şu ayetlerle uyarıldı:[19]

"Sabah akşam, Rablerinin rızasını isteyerek O'na yalvaranları kovma. Onların hesabından sana bir sorumluluk yoktur, senin hesabından da onlara bir sorumluluk yoktur ki onları kovarak zulmedenlerden olasın." [20]

"Sabah akşam Rablerinin rızasını dileyerek O'na yalvaranlarla beraber sen de sabret. Dünya hayatının güzelliklerini isteyerek gözlerini o kimselerden ayırma. Bizi anmasını kendisine unutturduğumuz ve işinde aşırı giderek hevesine uyan kimseye uyma." [21]

Ayetler, peygamberimize ve onun şahsında tüm önderlere İslam(a gönül vermiş olan müminlere, toplum içerisindeki yerleri ne olursa olsun, değer vermenin gerekliliğini ve onlara katlanmanın zaruretini net bir şekilde ortaya koymaktadır. Davetçiyi toplumun değer yargıları yönlendirmemelidir. Davet adamı Allah'ın değer yargılarını esas almalıdır. O'na göre üstünlük, Allah'a karşı yükümlülüklerini gerçek anlamda yerine getirmededir. Kim O'na iyi kul olursa, o üstündür. Çünkü Allah, insanların kalıplarına değil onların kalplerine bakar, dış görünüşlerine değil amellerine bakar.

Sonuç olarak şunları söyleyebiliriz: Gençlik, insanın geleceğinin temelidir. Gelecekte kurulacak mükemmel şahsiyet binasını üzerinde taşıyan bir temeldir. Bu nedenle geleceğimizin teminatı olan gençliğimizi her türlü kötülükten, çürümüşlükten, zaafardan korumalıyız. Bunda herkese büyük görevler düşmektedir. Şöyle ki:

Önce genç olanlar, gençliklerini ömürlerinin en verimli çağı olarak görmeli, onu en güzel ve

donanımlı bir şekilde geleceğe hazırlamalı, her çeşit tahribattan onu korumalıdır. Onlar bilmelidirler ki günahlar, gençliği harap eden şeylerdir. Hiçbir günah, merak sâiki ile bir kerecik olsun denenmeye değmez. Zira tarih boyunca insanların denemediği günah kalmamış, işlenen hiçbir günahın da hiç kimseye zerre kadar hayrı/yararı olmamıştır. Bu nedenle gençler, toplumları nasıl olursa olsun, kendilerini ilim, irfan ve takva ile donatmalıdır. Bunun için de peygamberler başta olmak üzere, İslâm önderlerinin hayatları bol bol okunmalıdır. Unutulmasını ki, gençlik çoğu insanın kıymetini bilemediği, israf ettiği, ama nerede ve nasıl tüketildiği konusunda hesaba çekileceğimiz en önemli nimetlerden biridir.

İkinci olarak büyükler, gençlere iyi örnek olmalı, onları her türlü tahribattan korumalıdır. Bu meyanda asla gençliklerinde işledikleri kötülükleri onlara anlatmamalı, kendi düştükleri yanlışlara gençleri düşürmemek için tedbir almalıdırlar.

Üçüncü olarak yetkili olan her kurum, gençliğin önemini bilmeli ve gençleri iyiye, güzele yönlendirmeli, onları her türlü kötülük odaklarından korumaya yönelik önlemler almalıdırlar.

Her konuda örneğimiz olan Peygamberimiz, gençlik dönemi ile de bizler için en güzel örnektir. O, peygamber olarak görevlendirilmeden önce, yaşadığı topluma rağmen, bir insan olarak aklını ve iradesini kullanarak tertemiz bir gençlik yaşamıştır. Peygamber olduktan sonra da gençliğe büyük önem vermiş, saadet çağının altın neslini öncelikle gençlerden kurmuş ve bu altın nesli tüm zamanların insanlarına örnek olarak sunmuştur.

Kaynaklar

[1] Asım Köksal, İslam Tarihi, II, 113 (İbn Sa'd, Tabakât, I, 121) [2] Asım Köksal, İslam Tarihi, II, 119-121 (Suyûtî, Hasâis, I, 221) [3] 10 Yunus 16. [4] Kurtubî, Tefsîr, VIII, 321. [5] 68 Kalem 3. [6] Ahmed, VI, 188. [7] Asım Köksal, İslam Tarihi, II,132-136 [8] Asım Köksal, İslam Tarihi, II,140-142 (Ebû Davûd, IV, 260) [9] İbn Hişam, es-Sîratü'n-Nebeviyye, I, 201. [10] Asım Köksal, İslam Tarihi, II,165-166. [11] İbn Hişam, age, I, 204; Taberî, Tarîh, III, 201. [12] Taberî, Tefsîr, XXX, 162; İbn Hişam, es-Sîratü'n-Nebeviyye, I, 253. [13] Buhârî, Bedü'l-Vahiy 5. [14] İbn İshak, Sîre, s, 195-196. [15] Buhârî, Ezân 36, Zekât 16; Tirmîzî, Zühd 53; Nesâî, Kudât 2; Ahmed, 2, 429; Muvatta, Şiir 14 [16] Münâvî, a.g.e. 288; Aclûnî, Keşfu'l-Hafâ, I, 286 [17] Münâvî, a.g.e. III, 487; Aclûnî, a.g.e I, 286[18] Aclûnî, a.g.e. II, 5 [19] Bkz. İbn Kesir, Tefsîr, II, 134-135; III, 80-81. [20] 5 Enam 52. [21] 18 Kehf 28.